

ΒΟΛΙΒΙΑ

Στις αρχές Νοέμβρη μονάδες της αστυνομίας σε τρεις πόλεις της Βολιβίας στασίασαν εναντίον του σοσιαλιστή προέδρου Έβο Μοράλες. Ο Μοράλες έκανε λόγο για απόπειρα πραξικοπήματος ενώ η αντιπολίτευση συνέχιζε να απαιτεί την παραίτησή του αμφισβητώντας τη νίκη του από τον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών την 20ή Οκτωβρίου.

Η κυβέρνηση από την Παρασκευή 8 Νοεμβρίου έχασε τον έλεγχο των κρατικών δυνάμεων καταστολής. Ο Έβο Μοράλες περίμενε μέχρι το τέλος τη στήριξη του Οργανισμού Αμερικανικών Κρατών, η οποία δεν ήρθε και τελικά πρότεινε ο ίδιος επανάληψη των εκλογών για να μην διαταραχθεί η ειρήνη στη χώρα. Όμως η αντιπολίτευση δεν ενδιαφερόταν για κάτι τέτοιο. Έχοντας κινητοποιήσει μεγάλους αριθμούς υποστηρικτών της στους δρόμους ζήτησε την απομάκρυνσή του, που ήρθε μετά την πίεση του στρατού. Ο Μοράλες εγκατέλειψε τη χώρα, ζητώντας και λαμβάνοντας άσυλο στο Μεξικό. Η δεύτερη αντιπρόεδρος της Γερουσίας Ζανίν Ανιές προερχόμενη από το κόμμα της δεξιάς, αυτοανακηρύχθηκε μεταβατική πρόεδρος της Δημοκρατίας, επικειρηματολογώντας ότι είναι ανάγκη «να αποκατασταθεί ένα κλίμα κοινωνικής ειρήνης», ενώ υποστήριξε πως πρόθεσή της είναι να προκηρυχθούν άμεσα εκλογές. Στο twitter εξέφρασε πιο εύγλωττα τον διακαή πόθο της: «Ονειρεύομαι μια Βολιβία απαλλαγμένη από τις σατανικές ιθαγενικές ιεροτελεστίες, η πόλη δεν είναι για τους “Ινδιάνους”, καλύτερα αυτοί να πάνε στο Αλτιπλάνο ή στο Τσάκο». Όπου Αλτιπλάνο είναι τα (πολύ ψηλά) βουνά και Τσάκο η άνυδρη σαβάνα...

Οι ιθαγενείς διαδηλωτές και διαδηλώτριες με τις παραδοσιακές τους ενδυμασίες, στους οποίους έχουν προστεθεί χιλιάδες αγρότες και μεταλλωρύχοι από τις 20 επαρχίες και το εσωτερικό της χώρας, φτάνουν από παντού και γεμίζουν το κέντρο της Λα Πας, έχοντας επικεφαλής τους τις αγροτικές πολιτοφυλακές των «Κόκκινων Πόντσος» (Ronchos Rojos). Παρ’ όλη τη ρητορεία της παγκόσμιας αριστεράς που βλέπει την εξέγερση ως “λαϊκή απαίτηση” για την επιστροφή του Μοράλες, η πραγματικότητα δείχνει πως έχει οριστικά επέλθει το τέλος των ψευδαισθήσεων της “επανάστασης του Μοράλες” και πως μάλλον συντελείται μία βαθύτερη διεργασία ριζοσπαστικοποίησης των υποτελών τάξεων. Αντίθετα, λοιπόν, από τον Μοράλες, που από το Μεξικό ζητάει “διάλογο” και “ειρήνευση της χώρας”, οι διαδηλωτές επιμένουν να ζητάνε “το κεφάλι του φασίστα Καμάτσο” και την “απόσυρση της Άνιες”, ενώ όλοι μαζί φωνάζουν ρυθμικά: “Guerra Civil” (Εμφύλιος πόλεμος)!

ΕΚΟΥΑΔΟΡ

Η κατάργηση των επιδοτήσεων στα καύσιμα, στάθηκε η αφορμή για να ξεκινήσουν εκτεταμένες κινητοποιήσεις και συγκρούσεις με την αστυνομία. Το διάταγμα που προέβλεπε την κατάργηση ψηφίστηκε στο πλαίσιο της δανειακής σύμβασης που έχει συναφθεί με το ΔΝΤ, και βασική συνέπειά του ήταν να υπερδιπλασιαστεί η τιμή του πετρελαίου στη χώρα.

Από τις 3 του Οκτώβρη και για περίπου 12 ημέρες πολλές πόλεις παρέλυσαν, με τις συγκοινωνίες να κηρύσσουν απεργία. Κοινότητες αυτοκθόνων, μαθητές-τριες, φοιτητές-τριες, κομμάτια της εργατικής τάξης άρχισαν να συρρέουν στον δρόμο. Μέσα σε αυτό το διάστημα η κυβέρνηση επέβαλε στρατιωτικό νόμο σε όλη την επικράτεια και μετέφερε την έδρα της από την πρωτεύουσα, Κίτο, στην πόλη Γουαγιακίλ. Συνολικά από τις συγκρούσεις έχασαν τη ζωή τους 7 άτομα, τραυματίστηκαν 1.340 και συνελήφθησαν ή προσήχθησαν 1.152. Τελικά, στις 13 του μήνα, η κυβέρνηση πήρε πίσω το διάταγμα, με τους αυτόχθονες να ζητούν φορολόγηση των πλουσίων, ως αντίβαρο στις επιδοτήσεις των καυσίμων.

ΑΥΤΗ Η ΟΡΓΗ ΚΑΝΕΙ...

ΚΟΛΟΜΒΙΑ

Καταγγέλλοντας τα οικονομικά, κοινωνικά μέτρα και τα μέτρα ασφαλείας της κυβέρνησης εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι διαμαρτυρήθηκαν σε ολόκληρη την Κολομβία. Στην απεργία και τις πορείες που είχαν ανακοινώσει συνδικάτα εργαζομένων συμμετείχαν φοιτητές-τριες, αυτόχθονες, περιβαλλοντικές οργανώσεις και η αντιπολίτευση. Ο δεξιός πρόεδρος Ντούκε απάντησε με άγρια καταστολή στέλνοντας είκοσι χιλιάδες αστυνομικούς να διαλύσουν τη διαδήλωση στην Μπογκοτά και από κοινού με τον δήμαρχο της πόλης, Ενρίκε Πενιαλόσα, επέβαλε απαγόρευσης κυκλοφορίας στην Μπογκοτά για πρώτη φορά από το 1977. Πρόσθεσε μάλιστα ότι «αποφάσισε να ενισχύσει την παρουσία των δυνάμεων της τάξης» και έδωσε εντολή «για να την ανάπτυξη μεικτών περιπολιών της αστυνομίας και του στρατού ξηράς στα πιο κρίσιμα σημεία».

Μέσα σε τρεις μέρες 3 σκοτώθηκαν και 122 ακόμη τραυματίστηκαν από τις κρατικές δυνάμεις καταστολής. Σε τηλεοπτικό του διάγγελμα ο Ντούκε ανέφερε ότι θα δρομολογήσει “έναν εθνικό διάλογο, που θα ενισχύσει την υπάρχουσα ατζέντα της κοινωνικής πολιτικής, ώστε να εργασθούμε έτσι με τρόπο ενωτικό με ένα μεσο-μακροπρόθεσμο όραμα, που θα μας επιτρέψει να μειώσουμε τις κοινωνικές ανισότητες”, διευκρινίζοντας ότι αυτός ο διάλογος θα πραγματοποιηθεί «σε όλες τις περιοχές, με όλους τους παράγοντες». Παρά την αστυνομική τρομοκρατία, όμως, εκατοντάδες άνθρωποι ασήφησαν την απαγόρευση και συγκεντρώθηκαν έξω από την προεδρική κατοικία κτυπώντας κατασφάρες, ενώ ολόκληρη η Μπογκοτά αντικούσε όλη τη νύκτα από την κλαγγή των... κουζινικών. Το ίδιο σκηνικό επαναλήφθηκε το Σάββατο, τόσο στις λαϊκές γειτονιές στα νότια προάστια της Μπογκοτά όσο και στο Κάλι και το Μεντεγίν.

ΑΙΤΗ

Μέσα στο κλίμα του παγκόσμιου κύματος διαδηλώσεων και εξεγέρσεων, δεν είναι περίεργο ότι η Αιτή βρέθηκε στην πρώτη γραμμή. Η φτωχότερη χώρα στην Αμερική υποφέρει από μια αποικιακή κληρονομιά, από την καταστροφή λόγω της κλιματικής αλλαγής και από τη συνεχιζόμενη καταστολή της εργατικής τάξης. Οι εξεγέρσεις στην Αιτή άρχισαν τον Ιούλιο του 2018, όταν το ΔΝΤ απαίτησε περικοπές στις κυβερνητικές επιδοτήσεις για το φυσικό αέριο, έναντι της εξόφλησης περίπου 100 εκατομμυρίων δολαρίων. Οι τιμές του φυσικού αερίου αυξήθηκαν στα 5 δολάρια ανά λίτρο, ενώ η πλειοψηφία του πληθυσμού επιβιώνει με 2,41 δολάρια την ημέρα.

Η εξέγερση στην Αιτή συνεχίζεται μέχρι σήμερα – αν και οι διαδηλώσεις άλλοτε υποχωρούν και άλλοτε ξαναδυναμώνουν. Το αίτημα του τελευταίου κύματος διαμαρτυριών είναι ο τερματισμός της έλλειψης καυσίμων αλλά και η παραίτηση του προέδρου Ζοβενάλ Μοϊζ καθώς και του υπουργικού συμβουλίου του, τιμωρία για τους διεφθαρμένους πολιτικούς και τέλος να σταματήσει η παρέμβαση του ΔΝΤ και η λιτότητα που έχει επιβληθεί.

Από την αρχή των διαμαρτυριών το 2018, δύο πρωθυπουργοί έχουν παραιτηθεί και ο Μοϊσε έχει ανακαλέσει τις αυξήσεις των τιμών. Αλλά τίποτα δεν μπορεί να βγάλει τους ανθρώπους από τους δρόμους. Οι διαδηλώσεις καταστάληκαν βίαια, με περισσότερους από 42 ανθρώπους να έχουν σκοτωθεί από τα μέσα Σεπτεμβρίου. Οι εξεγερμένοι-ες όμως αντεπιτίθενται. Κατασκευάζουν οδοφράγματα στο δρόμο και πετούν πέτρες. «Θα σπάσουμε και θα καταστρέψουμε τα πάντα [αν δεν παραιτηθεί ο Μοϊζ]», δηλώνουν.

...ΤΗ ΓΗ ΝΑ ΤΥΡΙΖΕΙ

ΛΙΒΑΝΟΣ

Οι κοινωνικές εξεγέρσεις δεν αποτελούν σπάνιο φαινόμενο στον Λίβανο. Δεν υπάρχει καμία κοινότητα στον Λίβανο που να μην έχει εξεγερθεί κατά των λεγόμενων σεκταριστών εκπροσώπων της. Η κατανομή της εξουσίας στον Λίβανο είναι μια ιδιαίτερα περίπλοκη περίπτωση. Οι τέσσερις μεγάλες θρησκευτικές σέκτες (μαρωνίτες χριστιανοί, σίιτες και σουνίτες μουσουλμάνοι, δρούζοι) εκπροσωπούνται από διάφορα πολιτικά κόμματα και συνεπώς διαμορφώνουν διάφορα επίπεδα ιεραρχήσεων και εξουσίας από τα οποία επωφελούνται προφανώς συγκεκριμένες διαμορφωμένες επικρατούσες τάξεις στο εσωτερικό των σεκτών. Ταυτόχρονα και το πολιτικό σύστημα είναι διαμορφωμένο με παρόμοιο τρόπο, έτσι ο πρόεδρος είναι μαρωνίτης χριστιανός, ο πρωθυπουργός σουνίτης μουσουλμάνος και ο πρόεδρος του κοινοβουλίου σίιτης μουσουλμάνος. Στο υπουργικό συμβούλιο υπάρχει πάντα ένας ελληνορθόδοξος και ένας δρούζος - ο πρόεδρος μάλιστα, ο οποίος εκλέγεται για εξαετή θητεία, διατηρεί το δικαίωμα να επιλέξει τον πρωθυπουργό, συνθήκη που καθιστά τους μαρωνίτες χριστιανούς πολιτικά και κοινωνικά κυρίαρχους. Επίσης, η σιιτική "ρίζοσπαστική" αντιιμπεριαλιστική Χεσμπολάχ, που για χρόνια ήταν υπό διωγμό, έχει γίνει την τελευταία δεκαετία βασικός πυλώνας στήριξης του λιβανέζικου κοινωνικού σχηματισμού, ενώ ως ένοπλη οργάνωση διοργανώνει βίαιες αντισυγκεντρώσεις εναντίον των εξεγερμένων. Πέραν αυτών των ιεραρχήσεων υπάρχουν επιπροσθέτως και οι διάφορες φυλές που επιβιώνουν σαν αιωνόβιοι δεσμοί μεταξύ πολυπληθών πληθυσμών και ορθώνουν τις δικές τους αυστηρές ιεραρχίες.

ΙΡΑΝ

Ο Λίβανος έχει ένα από τους πλέον ακραίους δείκτες ανισότητας όσον αφορά τον πλούτο στον κόσμο, και μερικές από τις υψηλότερες συγκεντρώσεις δισεκατομμυριούχων στον κόσμο αναλογικά με τον πληθυσμό, ενώ στη χώρα έχουν καταφύγει περισσότεροι από 1,5 εκατομμύριο Σύριοι πρόσφυγες, οι οποίοι διαμένουν σε καταυλισμούς υπό ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες.

Από τις 17 Οκτωβρίου στις μεγάλες πόλεις του Λιβάνου, έχει αναπτυχθεί ένα ευρύ κίνημα διαδηλωτών που απαιτούν την άμεση παραίτηση ολόκληρης της πολιτικής τάξης και της κυβέρνησης, καθώς και τη λογοδοσία της για διαφθορά. Οι εξεγερμένοι/-ες διαδηλώνουν κατά του ρατσισμού εναντίον των προσφύγων και των μεταναστών εργαζομένων και κατά της χρήσης σεξιστικού λεξιλογίου. Συνεχίζουν να δίνουν απαντήσεις ενάντια στο όργιο βίας που εξαπολύουν οι δυνάμεις ασφαλείας εναντίον τους, παρά την πολύ ορατή απειλή του θανάτου για όσους συμμετέχουν στις διαδηλώσεις.

Τα μεσάνυχτα της 19/10 ο ηγέτης των λιβανέζικων στρατιωτικών δυνάμεων, ανακοίνωσε την παραίτηση τεσσάρων υπουργών του Λιβάνου από την κυβέρνηση, ενώ σύμφωνα με καθεστωτικά μέσα η κυβέρνηση συμφώνησε στην κατάρτιση ενός προϋπολογισμού που δεν θα περιλαμβάνει επιπρόσθετους φόρους ή τέλη, σε μια προσπάθεια να σταματήσουν οι διαδηλώσεις διαμαρτυρίας στη χώρα. Εξάλλου, ο πρόεδρος του Λιβάνου, Μισέλ Αούν, με ανάρτησή του στο Twitter, διαβεβαίωσε ότι θα βρεθεί μια «καθυσταστική λύση» στην οικονομική κρίση.

Ωστόσο, το πλήθος των εξεγερμένων μεγαλώνει και μετεξελίσσεται όσον αφορά τη σύστασή του κάθε μέρα. Οι εξεγερμένοι/-ες προέρχονται από ολόκληρο τον Λίβανο, από διαφορετικές γενιές, από διαφορετική ταξική θέση και θρησκευτική ταυτότητα. Αυτό που τους ενώνει είναι η άρνησή τους να επιτρέψουν στα πολιτικά κόμματα και την κυρίαρχη πολιτική να αφομοιώσουν τις διαμαρτυρίες ή να λειάνουν τα κύρια αιτήματά τους. Ανάμεσα στα συνθήματα κυριαρχεί το παλιό σύνθημα των αραβικών εξεγέρσεων "ο κόσμος απαιτεί το καθεστώς να πέσει", δηλώνοντας τα νέα πεδία συναντήσεων των καταπιεσμένων και τον νέο κύκλο αγώνα που έχει ανοίξει στην περιοχή.

ΙΡΑΚ

Το πολυπληθές κίνημα διαμαρτυρίας στο Ιράκ ξεκίνησε την 1η Οκτώβρη με γενική απεργία, παράλυση των δημόσιων υπηρεσιών και σχολείων και αποκλεισμό κεντρικών δρόμων. Οι διαδηλωτές ζητούν αλλαγή του συστήματος και της άρχουσας τάξης, την οποία κατηγορούν για διαφθορά και ανικανότητα. Μέσα σε δύο μήνες και μετά την ανάπτυξη στρατιωτικών δυνάμεων καταστολής στη χώρα, τα επεισόδια συνεχίζονται με ήδη 420 νεκρούς από τις κρατικές δυνάμεις καταστολής. Αποτέλεσμα της κατάστασης αυτής είναι και οι προ λίγων ημερών παραίτηση της κυβέρνησης του Αντέλ Άμπντελ Μάχτι. Οι βαθιές κοινωνικές και θρησκευτικές διαιρέσεις στο Ιράκ, που παγιώθηκαν ειδικά μετά την τριακονταετή δυτική σταυροφορία για τον "εκδημοκρατισμό" της χώρας, φαίνεται να επιχειρείται να ξεπεραστούν από τους/τις εξεγερμένους/-ες. Μέσα από τις ταραχές που δημιουργούνται στις μεγάλες πόλεις, οι εκεί κοινωνίες ψάχνουν να βρουν νέα σημεία κοινότητας και συμπτώσεων.

Χονγκ Κονγκ

Η ιστορία των σημερινών ταραχών ξεκινά τον Φεβρουάριο του '19, όταν η κυβέρνηση του Χονγκ Κονγκ καταθέτει ένα νομοσχέδιο σχετικά με την έκδοση εγκληματιών και φυγάδων, από το Χονγκ Κονγκ στην Ταϊβάν, την ηπειρωτική Κίνα και την Μακάου. Ήδη από την κατάθεση του νομοσχεδίου εκφράζεται κριτική, η οποία σύντομα ξεφεύγει από τα όρια των νομικών κύκλων. Ασκεείται από επιχειρηματικούς ομίλους και ξένα κράτη που προέβλεπαν επιδείνωση του επιχειρηματικού κλίματος στο Χονγκ Κονγκ με την ψήφιση ενός τέτοιου νόμου, από δημοσιογραφικές οργανώσεις εκφράζοντας ανησυχίες για περιστολή της ελευθερίας του λόγου και του τύπου, από οργανώσεις και ΜΚΟ υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που διέβλεπαν πως ένας τέτοιος νόμος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως μέσο εκφοβισμού εναντίον επικριτών της κυβέρνησης (του Χονγκ Κονγκ ή της Κίνας), διαδηλωτών και ακτιβιστών.

Για να κατανοήσουμε το τι συμβαίνει στο Χονγκ Κονγκ, πρέπει να εξετάσουμε τα ιστορικά δεδομένα για το καθεστώς διακυβέρνησης της πόλης, που διαφοροποιείται από αυτό της ηπειρωτικής Κίνας. Το Χονγκ Κονγκ υπήρξε η τελευταία μεγάλη αποικία της Μ. Βρετανίας, η οποία και παραδόθηκε στην Κίνα μόλις το 1997, κατόπιν συμφωνίας των δύο κρατών. Ουσιαστικά, το Χονγκ Κονγκ απολαμβάνει ημιαυτόνομο καθεστώς με δικό του νόμισμα, δικό του νομικό και πολιτικό σύστημα, έχει δικό του σύνταγμα, τον "βασικό νόμο", το οποίο εγγυάται ελευθερίες που δεν ισχύουν στην ηπειρωτική Κίνα. Η κεντρική κυβέρνηση του Πεκίνου έχει δεσμευτεί ότι δεν θα παρεμβαίνει. Αλλά τα τελευταία χρόνια, το Πεκίνο έχει επανειλημμένα επανερμηνεύσει το βασικό νόμο – λέγοντας τώρα ότι έχει «πλήρη δικαιοδοσία» πάνω στο Χονγκ Κονγκ. Αυτή η αντιληπτή απειλή για το κράτος δικαίου του Χονγκ Κονγκ έχει οδηγήσει σε συχνές συγκρούσεις με εκατοντάδες συλλήψεις διαδηλωτών.

Οι πρώτες διαδηλώσεις είναι ειρηνικές και οργανώνονται τον Μάρτιο, με συμμετοχή δεκάδων χιλιάδων ατόμων. Τον Ιούνιο ενόψει της επανεξέτασης του κατατεθειμένου νομοσχεδίου καλείται πορεία, η οποία θα είναι και η μαζικότερη στην ιστορία του Χονγκ Κονγκ, με πάνω από ένα εκατομμύριο ανθρώπους να την πλαισιώνουν. Η υπέρμετρη αστυνομική βία και οι συλλήψεις τραυματιών από τα νοσοκομεία πήραν διεθνείς διαστάσεις διεύρυναν τα αιτήματα των διαδηλωτών για διεξαγωγή ανεξάρτητης έρευνας για την αστυνομική αυθαιρεσία, παύση των διώξεων για όλους τους συλληφθέντες και τις συλληφθείσες στις διαδηλώσεις, περισσότερες δημοκρατικές ελευθερίες, παραίτηση της επικεφαλής της κυβέρνησης και καθολική ψηφοφορία για την εκλογή αντικαταστάτριάς της.

Το νομοσχέδιο αποσύρθηκε πλήρως στις 4 του Σεπτεμβρίου, γεγονός που δεν οδήγησε σε κατευνασμό των διαδηλωτών/-τριών, αλλά έδωσε ώθηση για νέες εντονότερες κινητοποιήσεις και συγκρούσεις για τα υπόλοιπα αιτήματα. Πλέον είναι φανερό ότι δεν έχουν όλοι-ες τους ίδιους στόχους. Οι διαδηλώσεις είναι αυθόρμητες και πολλοί-ες υιοθετούν πιο επιθετικές τακτικές ύστερα από την αποτυχία προηγούμενων ειρηνικών κινήσεων διαμαρτυρίας, όπως ήταν το Κίνημα με τις Ομπρέλες, το 2014. Η οργή τους θέριψε καθώς η κυβέρνηση καθαίρεσε τοπικούς βουλευτές που υπερασπίζονταν τη δημοκρατία και τα δικαστήρια επέβαλαν βαριές ποινές φυλάκισης σε διαδηλωτές. Όπως λένε ορισμένοι-ες εξεγερμένοι-ες «Οι ειρηνικές διαδηλώσεις είναι ανώφελες. Αν η βίαιη αντίσταση αποδίδει, γιατί όχι;».